

**UCHWAŁA NR XX/117/2017
RADY MIEJSKIEJ W KRYNKACH**

z dnia 30 marca 2017 r.

w sprawie uchwalenia „Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Krynki na lata 2017-2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Krynki na lata 2017-2020” w treści stanowiącej załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Krynek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Józef Stanisław Czarniecki

Załącznik do Uchwały

nr XX/117/2017

Rady Miejskiej w Krynkach

z dnia 30.03.2017 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY KRYNKI NA LATA 2017-2020

Zdjęcie: <http://krynki.pl/>

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE

- I. DIAGNOZA SYTUACJI GRUP WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE
- II. ODBIORCY PROGRAMU - GRUPY DOCELOWE
- III. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
- IV. RAMOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU
- V. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO PROGRAMU
- VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ
- VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY
- VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU
- IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY

WPROWADZENIE

Podstawą prawną Programu Aktywności Lokalnej jest art. 110 ust. 10 lub art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym Rada Gminy biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Program Aktywności Lokalnej jest rozwinięciem przyjętych już programów lokalnych oraz znajduje odzwierciedlenie w dokumentach ogólnych o charakterze strategicznym, dotyczących lokalnych związków gmin, regionu oraz kraju.

Prezentowany dokument jest kontynuacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krynki na lata 2007-2014 (przyjętej Uchwałą Rady Gminy Krynki Nr V/36/07 z dnia 28 czerwca 2007r.). Znajduje odniesienia w następujących dokumentach:

1. „Strategia Rozwoju Gminy Krynki 2015 – 2020” (w szczególności: 5.2 Cele strategiczne i cele szczegółowe).
2. „Lokalna Strategia Rozwoju opracowana dla gmin: Sokółka, Krynki, Szudziałowo, Kuźnica, Sidra działających w ramach Lokalnej Grupy Działania Szlak Tatarski” (w szczególności: III.3. Spójny, zintegrowany i innowacyjny charakter przedsięwzięć planowanych w ramach LSR).
3. Uchwała „Program Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2015-2022” (w szczególności: Cel strategiczny 2 - Jakość życia).
4. „Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020” (w szczególności: Cel strategiczny 3. Jakość życia).
5. „Strategia Rozwoju Kraju 2020” (w szczególności: Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna).

Na użytek „Strategii Rozwoju Gminy Krynki 2015 – 2020” oraz niniejszego Programu Aktywności Lokalnej w 2016 roku opracowana została „Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Krynki”. Zawarty w niej raport z badań został wykorzystany w Programie Aktywności Lokalnej.

W wymienionych dokumentach wskazano wiele słabych stron i zagrożeń, obserwowalnych również na terenie Gminy Krynki, wynikających ze specyfiki lokalnej i regionalnej, a także sytuacji ogólnej w Polsce. W sferze społecznej należą do nich przede wszystkim: niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców oraz wysoki poziom bezrobocia (charakterystyczna dla całego Województwa

Podlaskiego), niewystarczająca współpraca między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, brak na terenie Gminy szkół ponadgimnazjalnych, duża migracja wewnętrzna, mało zróżnicowana oferta inicjatyw oddolnych. Warto zaznaczyć, że problemy te wynikają z zagrożeń charakterystycznych dla znacznej liczby miejscowości Województwa Podlaskiego, takich jak: niekorzystne zjawiska demograficzne, ubożenie społeczeństwa, osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy”, brak silnych pracodawców w regionie, rozproszenie małego biznesu, niedostateczne środki finansowe na walkę z problemami społecznymi, spadek liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjum, wykluczenie komunikacyjne i informatyczne.

Wyzwaniem stojącym przez Programem Aktywności Lokalnej jest zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej na terenie Gminy Krynki, wzrost świadomości w obszarze społecznym, zwiększenie zainteresowania edukacją osób dorosłych i młodzieży zwiększających ich szanse zawodowe, przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym, wsparcie działań na rzecz osób starszych i grup zagrożonych wykluczeniem.

Czynnikami pozytywnymi, sprzyjającymi rozwojowi Gminy Krynki, w tym także w obszarze integracji społecznej są bez wątpienia:

- dobre funkcjonowanie na terenie Gminy placówek społecznych i kulturalnych (Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Ośrodka Kultury, Centrum Edukacji i Kultury Muzułmańskiej Tatarów Polskich w Kruszynianach, współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce),
- działania podejmowane przez Gminę na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa,
- sprawny i wysokiej jakości system edukacyjny aż do ukończenia gimnazjów,
- przyjęcie na poziomie Gminy planów o charakterze strategicznym: „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krynki na lata 2007 - 2014”, „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020”,
- wysoki udział mieszkańców Gminy Krynki w wyborach samorządowych,
- wspieranie inicjatyw pozarządowych przez władze Gminy,
- funkcjonowanie silnych organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych,
- zaangażowanie społeczeństwa lokalnego w działalność lokalnych inicjatyw,
- unikatowe położenie Gminy Krynki (liczne rezerваты i pomniki przyrody), bliskość granicy

wpływająca na wielokulturowość i wielonarodowość społeczności Gminy Krynki,

- występowanie na terenie Gminy obiektów dziedzictwa kulturowego,
- istnienie rozpoznawalnych imprez i środowisk kulturalnych (np. Fundacja Villa Sokrates),
- warunki sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi, atrakcje turystyczne: szlaki turystyczne i szlaki kulturowego piękna regionu,

Są to warunki sprzyjające aktywizacji społeczności lokalnej w oparciu o bogactwo kultury lokalnej i atrakcji przyrodniczych, z wykorzystaniem sprawnie funkcjonującej infrastruktury społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.

„Strategia Rozwoju Gminy Krynki 2015 – 2020” określa następujące cele:

A1. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin w integracji i w funkcjonowaniu w środowisku lokalnym.

A2. Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie skali problemów związanych z niepełnosprawnością poprzez prowadzenie działań profilaktyczno – edukacyjnych.

A3. Opracowanie i realizacja aktualnej Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

A4. Wdrożenie systematycznego programu poradnictwa zawodowego skierowanego przede wszystkim do uczniów gimnazjum.

A5. Poprawa polityki informacyjnej szkół prowadzonych przez gminę w zakresie informowania o udziale w projektach, programach i konkursach, mających wpływ na jakość kształcenia, bezpieczeństwa uczniów.

A6. Poprawa zaangażowania obywateli Gminy w działalność publiczną i pobudzenie aktywności w zakresie inicjatyw lokalnych.

A7. Współpraca międzyinstytucjonalna prowadząca do zapobiegania i powstrzymywania zjawiska przemocy w rodzinie.

A8. Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie skali problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie poprzez przeprowadzenie działań profilaktyczno – edukacyjnych.

A9. Realizacja projektów z organizacjami pozarządowymi na zasadzie partnerstwa, z wykorzystaniem zewnętrznych środków finansowych.

A10. Realizacja Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

A11. Rozwój współpracy transgranicznej w zakresie bezpieczeństwa.

- B1. Wzbogacenie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej opartej na współpracy międzynarodowej wykorzystującej potencjał związany z położeniem przygranicznym Gminy Krynki.
- B2. Intensyfikacja współpracy z organizacjami pozarządowymi, których działalność jest ukierunkowana przede wszystkim na wspieranie kultury, tradycji i rozwoju Gminy Krynki.
- B3. Rozbudowa infrastruktury agroturystycznej.
- B4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji Gminy w zakresie jej walorów kulturowo-rekreacyjnych.
- C1. Zachowanie wysokiej jakości walorów przyrodniczych Gminy.
- C2. Poprawa dostępności komunikacyjnej na obszarze Gminy.
- C3. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym Gminy.
- C4. Edukacja ekologiczna w tym w szczególności w zakresie gospodarki odpadami, ochrony wód oraz powietrza i klimatu.
- D1. Podejmowanie działań prowadzących do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw i sytuacji na rynku pracy.
- D2. Podejmowanie działań związanych z wykorzystaniem położenia przygranicznego oraz walorów przyrodniczych.
- D3. Wspieranie rozwoju rolnictwa oraz przetwórstwa rolno – spożywczego.
- D4. Podejmowanie działań w zakresie promowania turystyki weekendowej i biznesowej.
- D5. Podejmowanie przedsięwzięć sprzyjających poprawie warunków życia mieszkańców, w tym związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury społecznej.

Należy budować infrastrukturę społeczną na terenie wiejskim Gminy poprzez kształtowanie liderów i animatorów, rozwijać nowe grupy i organizacje, szczególnie poza terenem miasta w celu realizacji zadań pomocowych i integracyjnych. Budować usługi i aktywności z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców wsi.

Według zdiagnozowanych potrzeb i problemów w Strategii grupami społecznymi najbardziej wymagającymi wsparcia i zagrożonymi wykluczeniem społecznym w gminie są:

- Osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo;
- Młodzież w wieku 15 - 25 lat;
- Rodziny ubogie z dziećmi, wielodzietne, wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczych;

- Niepełnosprawni i osoby chore przewlekłe;
- Osoby zamieszkujące tereny wiejskie;
- Osoby starsze zamieszkujące teren Gminy.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, które zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestniczenia, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich. Zjawiskiem szczególnie niepokojącym jest zagrożenie wykluczeniem społecznym poszczególnych osób i grup społecznych, ponieważ ze względu na sytuację społeczno-ekonomiczną w całym regionie zagraża wielu osobom i grupom, w tym m.in.: osobom długotrwale bezrobotnym, niepełnosprawnym, rodzinom niezaradnym życiowo, rodzinom dysfunkcyjnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, osobom bezdomnym, uzależnionym, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, dzieciom i młodzieży wychowującym się w zastępczych formach opieki, przedstawicielom mniejszości narodowej i etnicznej. Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu powinny być ukierunkowane na:

- rozbudowywanie systemowych działań wspierających aktywność,
- promocję i wspieranie solidarności społecznej,
- promocję aktywności prospołecznych,
- wspieranie rozwoju różnych form aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców, w tym w szczególności klientów pomocy społecznej,
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
- upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
- ułatwienie dostępu do poradnictwa i informacji,
- zwiększenie aktywności lokalnych instytucji, organizacji i grup obywatelskich, podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów (rozwój lokalnych partnerstw),
- wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

W celu odpowiedzi na zawarte w Strategii problemy określono szereg zadań, działań i programów do realizacji przez instytucje oraz organizacje na terenie gminy Krynki. Program Aktywności Lokalnej Gminy Krynki na lata 2017-2020 będzie jednym z nich. Został on opracowany w odpowiedzi na trudności związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych oraz grup społecznych. Wyznacza

kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców terenu Gminy Krynki. PAL dla Gminy Krynki ma służyć kształtowaniu warunków sprzyjających powstawaniu więzi społecznych na terenie Gminy - a szerzej - kapitału społecznego w myśl, iż „podstawą społeczeństwa obywatelskiego są jego obywatele, świadomi swych praw i obowiązków, zaangażowani w działania na rzecz dobra wspólnego, zdolni do osobistej odpowiedzialności za los swój i los wspólnoty na wszystkich poziomach życia społecznego.” W tym wymiarze „konieczne staje się, więc inwestowanie w kapitał ludzki oraz kapitał społeczny, czyli inwestowanie w ludzi i w budowanie związków między nimi, w ich wzajemne zaufanie i zaangażowanie w sprawy wspólnoty, a więc to, co jest na równi z kapitałem finansowym podstawą rozwoju lokalnego. Poczucie tożsamości, przynależności i zaangażowania na rzecz małej ojczyzny jest podstawą świadomego obywatelstwa.”

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Krynki na lata 2017-2020 jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego takimi, definiowanymi przez Centra Aktywności Lokalnej jako:

1. Zasada samopomocy, która przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasada pomocniczości, która oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb z zastrzeżeniem, że w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
3. Zasada partycypacji, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
4. Zasada samorządności stanowiąca realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz do tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
5. Zasada dobra wspólnego przejawiająca się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
6. Zasada wielosektorowości polegająca na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów

polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Ważne jest wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmacnianie obywatelskiej świadomości ich członków. Program Aktywności Lokalnej kładzie nacisk na realizację aktywności społecznych wykorzystujących wewnętrzne zasoby oraz kompetencje osób, grup oraz społeczności lokalnych, w oparciu o wielosektorową współpracę.

Zdjęcie: <http://krynki.pl/>

I. DIAGNOZA SYTUACJI

GRUP WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE

Za „Strategią Rozwoju Gminy Krynki 2015–2020” można powtórzyć następujące podsumowanie demografii Gminy:

- populacja Gminy Krynki, wynosząca na koniec 2014 roku 3271 mieszkańców, widocznie maleje, co jest rezultatem utrzymującego się od wielu lat silnie ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji;
- w gminie występuje współczynnik feminizacji na poziomie 10,4. Co jest związane z większą liczbą kobiet w gminie w stosunku do mężczyzn oraz tym, że kobiety średnio żyją dłużej niż mężczyźni;
- w gminie Krynki systematycznie maleje liczba dzieci i młodzieży;
- prognozowane zmiany liczby oraz struktury ludności wskazują na systematyczny spadek liczby mieszkańców Gminy Krynki, w tym szczególnie osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a także wzroście liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym;
- zmiany w strukturze ludności Gminy Krynki, polegające na wzroście udziału osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogóle populacji, wpisują się w ogólną tendencję starzenia się społeczeństwa, co będzie miało swoje skutki w obszarze polityki społecznej i edukacji;
- migracje, zmiana liczby i struktury ludności mogą w przyszłości stać się problemem m.in. dla finansów publicznych Gminy, tracącej dochody z podatków, a stojącej w obliczu nowych wyzwań demograficznych i gospodarczych.

Na sytuację grup wykluczonych wpływa też istotnie dostępność komunikacyjna gminy. Przez teren Gminy przebiegają dwa ciągi dróg o statusie dróg wojewódzkich: Droga 676 Białystok - Supraśl - Krynki - Granica Państwa oraz Droga 674 Sokółka - droga 676. Łączna długość dróg gminnych wynosi 56 km. W przeważającej większości są to drogi nieutwardzone (82 % całości dróg gminnych), z czego 41 km przypada na drogi gruntowe (w tym drogi zwirowe). Drogi asfaltowe stanowią jedynie 14% wszystkich dróg gminnych. Obecnie na terenie Gminy nie ma transportu publicznego leżącego w kompetencji Gminy. Jedynym przewoźnikiem funkcjonującym na terenie Gminy jest PKS, jednak gmina nie ma wpływu na ustalanie trasy przejazdu, przystanki znajdują się na drogach powiatowych i wojewódzkich i nadzór nad nimi sprawują zarządcy dróg. Większość mieszkańców Gminy korzysta

z prywatnych środków transportu. Szereg miejscowości położonych na terenie Gminy Krynki posiada dostęp publicznym transportem zbiorowym tylko w dni nauki szkolnej. Na terenie Gminy są także miejscowości, do których transport publiczny nie dociera w ogóle.

Położenie Gminy przedstawia się korzystnie na trasie drogi Białystok-Granica Państwa, co jest niewątpliwie atutem do wykorzystania poprzez samorząd, ale sprzyja też zaspokajaniu potrzeb społeczności Gminy. Ułatwia edukację szczebla ponadgimnazjalnego młodzieży, zapewnia dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, umożliwia dostęp do różnego rodzaju form uczestnictwa w kulturze (bliskość instytucji tzw. „kultury wyższej”, bliskość wysokobudżetowych imprez kulturalnych, których organizacja nie byłaby możliwa na terenie Gminy), usprawnia załatwianie spraw urzędowych w powiecie. Bliskość granicy stwarza potencjalne warunki dla rozwoju drobnego biznesu handlowego i usługowego (np. warsztaty samochodowe, drobna gastronomia dla kierowców). Należy jednak zauważyć, że taka odległość miejscowości gminnych od centrum utrudnia rozwój zainteresowań, spędzanie czasu wolnego, realizacji własnych aktywności kulturalnych, czyli tego wszystkiego, co wymaga codziennego zaangażowania lub jest spełnieniem codziennych, a nie „odświeżających” potrzeb.

Gmina Krynki ma charakter leśno-rolniczy. Wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010 w gminie Krynki funkcjonowały 288 gospodarstwa rolne wyłącznie indywidualne, w tym 41 o powierzchni ogółem powyżej 15 ha. Działalność rolną prowadziło 98% ogółu gospodarstw rolnych. Rolniczy charakter zajęć znacznej części ludności przyczynia się do zjawiska braku wakacyjnej mobilności dzieci i młodzieży związanej z cyklem prac rolniczych, zwłaszcza w wypoczynkowym okresie letnim. Powoduje też szczególne potrzeby w zakresie opieki nad małymi dziećmi w tym czasie. W połączeniu z rozproszonym i niską dostępnością zajęć wpływa to na sposób spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Działalność gospodarcza na terenie Gminy Krynki utrzymuje się na stabilnym poziomie, wykazując niewielki wzrost od roku 2010 do dziś. Jednak dominującą grupę stanowią podmioty małe, zatrudniające do 9 osób, przede wszystkim zaś podmioty o charakterze indywidualnej działalności gospodarczej. Na terenie Gminy działają tylko dwa przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 20 osób. Wobec niewielkiej liczby podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, w roku 2014 na terenie Gminy łącznie pracowało 207 osób. Rolniczo-leśny charakter Gminy powoduje, że liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne jest stosunkowo niewielka w porównaniu z pozostałymi gminami powiatu sokólskiego. Jest to jednak sytuacja zmuszająca do działań zmierzających do podnoszenia aktywności i kompetencji w zakresie obecności na zmiennym rynku pracy.

Podstawowe zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są w gminie Krynki przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach. Gminna jednostka organizacyjna zajmuje się w szczególności :

- przyznawaniem i wypłacaniem przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracą socjalną,
- prowadzeniem i rozwojem niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizą i oceną zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacją zadań wynikających z rozpoznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniem nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W ramach swojej działalności Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie oraz zadania własne Gminy, określone w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016, poz. 930, ze zm.). Pomoc społeczna udzielana była w gminie Krynki głównie ze względu na ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, alkoholizm oraz długotrwałą chorobę.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynkach jest od lat stabilna, i obecnie jest to około 180 rodzin (186 rodzin i 515 osób korzystających według ostatnich dostępnych danych).

Do najczęściej występujących czynników wpływających negatywnie na funkcjonowanie lokalnej społeczności w gminie Krynki należą:

- ubóstwo;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- wykluczenie społeczne (cyfrowe, transportowe, kulturowe) rodzin rolniczych, osób dorosłych i starszych, niepełnosprawnych, zwłaszcza na terenie wsi;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności w rodzinach niepełnych i wielodzietnych;
- ograniczone możliwości spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież (brak kadry w świetlicach wiejskich, brak liderów lokalnych);
- niska świadomość potrzeb dzieci przez rodziców;
- ograniczone środki na wsparcie działań aktywizacyjnych na terenie gminy.

„Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Krynki” zrealizowana w roku 2016 pokazała również, że bardzo istotnym problemem społecznym w gminie, wymagającym długofalowych działań profilaktycznych jest problem alkoholowy oraz związane z nim zjawisko przemocy w rodzinie. Problem alkoholowy dotyczy coraz częściej młodzieży, w tym niepełnoletniej. W związku z tym rekomenduje się m.in.:

- Działania profilaktyczne na terenie Gminy powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny one ograniczać się jedynie do środowiska szkoły – uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty.
- Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie powiatu, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów przemocy domowej, alkoholizmu, narkomanii zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej.
- Rodzinom z problemem alkoholowym powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogłyby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów.
- Rekomenduje się zwrócenie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków.

Wszystkie te elementy wpływają na zagrożenie wykluczeniem albo wykluczenie społeczne. Skutkiem tego są braki w wykształceniu osób młodych, niechęć do kształcenia osób dorosłych-rolników, niepełnosprawnych, izolacja środowiskowa, nieumiejętność korzystania z pomocy psychologicznej, doradczej; bezrobocie na otwartym rynku pracy i dziedziczenie ubóstwa w rodzinach wiejskich, dysfunkcyjnych.

Jedną z podstawowych instytucji służących wsparciu i pomocy młodzieży, rolnikom, rodzinom, osobom starszym jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej działający na terenie Gminy, szkoły, Gminny Ośrodek Kultury, rady sołeckie, parafie. Wszystkie te instytucje poza działaniami pomocowymi próbują inicjować działania integracyjne dla osób w różnym wieku. Konieczne jest planowe działanie integracyjne i pomocowe podejmowane w ramach aktywnej integracji społecznej: zawodowe, edukacyjne i społeczne.

II. ODBIORCY PROGRAMU - GRUPY DOCELOWE

Problemy i potrzeby potwierdzone danymi diagnostycznymi ze Strategii pozwoliły na wyodrębnienie dla Gminy 3 najważniejszych grup do objęcia działaniami aktywizacyjnymi na lata 2017-2020. Są to:

- młodzież w wieku 15-25 lat, ucząca się lub kształcąca, ze szczególnym uwzględnieniem pochodzącej z ubogich środowisk;
- niepełnosprawni;
- osoby nieaktywne zawodowo;
- rolnicy;
- osoby bezrobotne;
- członkowie społeczności gminnej-otoczenia społecznego osób i grup objętych wsparciem;
- potencjalni liderzy wiejski młodzieżowi i środowiskowi oraz aktywne grupy nieformalne i formalne (szczególnie w sołectwach).

Działaniami w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą obejmowane osoby i środowiska wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Obok nich warte wsparcia są osoby i grupy aktywne, które budowałyby stałe wsparcie środowiskowe, promowały idee samoorganizacji i samopomocy. Wsparcie aktywizacyjne musi objąć potencjalnych liderów młodzieżowych, środowiskowych, wolontariatu i innych aktywnych osób, dzięki którym efekty działań Programie będą trwałe. Wskazywanie bowiem aktywności jako sposobu na przeciwdziałanie wykluczeniu musi również pociągać za sobą pozytywne wzorce i modelowe rozwiązania. Warty uwagi jest, że na terenie Gminy Krynki istnieją trwałe inicjatywy o charakterze aktywizacyjnym, oparte na dziedzictwie kulturowym regionu. Inicjatywy te należy wykorzystać jako wzorcowe i bazowe dla Projektu, osiągając synergię działań.

III. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Celem nadrzędnym Programu Aktywności Lokalnej jest realizowanie polityki integracji społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Krynki, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego na terenie Gminy.

Cele ogólne programu:

1. wzrost poziomu integracji społecznej wśród grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych;
2. aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy ;
3. zwiększenie potencjału rozwojowego grup zagrożonych wykluczeniem, oraz aktywnych środowisk lokalnych;
4. zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności dw obszarze samoorganizacji i samopomocy;

Cele szczegółowe:

1. zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego na terenie Gminy Krynki;
2. stworzenie warunków do powstawania inicjatyw lokalnych, struktur i rozwiązań systemowych działających na rzecz społeczności lokalnej;
3. zdobycie i podniesienie kompetencji o charakterze zawodowym wśród osób młodych i dorosłych;
4. poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych;
5. poszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego młodzieży i dorosłych;
6. prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
7. wspieranie rozwoju wolontariatu, grup wsparcia, grup samopomocy oraz grup edukacyjnych;
8. zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy;
9. wsparcie i promowanie postaw prospołecznych;

10. promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną;
11. aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym – promocja działań wspierających więzi pokoleniowe;
12. zwiększenie wykorzystania potencjału zasobów lokalnych w działaniach aktywizujących społeczności lokalne;

Ramowe Założenia Programu:

1. Otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego.
2. Wykorzystanie lokalnych zasobów instytucjonalnych i społecznych.
3. Wspieranie i promowanie współpracy międzysektorowej.
4. Angażowanie i aktywizowanie lokalnej społeczności.
5. Kierowanie działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia.

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do:

- 1) członków społeczności lokalnych,
- 2) grup i osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 3) otoczenia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 4) środowisk liderek,
- 5) innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie Gminy, zgodnie z diagnozą społeczną i rozpoznaniem potrzeb.

IV. KIERUNKI I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

W ramach Programu realizowane będą następujące działania:

- 1) animowanie, realizowanie, wspieranie i promowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną;
- 2) współdziałanie instytucji samorządowych z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
- 3) wspieranie inicjatyw lokalnych;
- 4) wspieranie lokalnych liderów;
- 5) ułatwienie dostępu środowisk do informacji i konsultacji;
- 6) organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej;
- 7) organizowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu, grup samopomocowych, edukacyjnych i innych,
- 8) tworzenie partnerstw, współpraca z instytucjami kultury;
- 9) badanie potrzeb i problemów mieszkańców, konsultacje, spotkania otwarte, zwiększanie partycypacji środowisk w rozwiązywaniu własnych problemów;
- 10) aktywne poszukiwanie środków na finansowanie lokalnych inicjatyw z różnych źródeł,
- 11) aktywizacja, integracja i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym,
- 12) promocja i wspieranie działań międzypokoleniowych;
- 13) organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym;
- 14) inne działania wynikające z aktualnych potrzeb mieszkańców Gminy Krynki, zgodne z celami Programu.

Program ma charakter otwarty i w każdym roku na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku lokalnym będą uruchamiane podprogramy skierowane do konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych.

V. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany poprzez przygotowywane roczne programy aktywności lokalnej (projekty) skierowane do konkretnych społeczności lub grup. W ramach Programu przewiduje się zastosowanie między innymi:

- 1) nowoczesnych metod aktywizacji społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowania, ożywiania i wspierania rozwoju społeczności lokalnych, z wykorzystaniem bogactwa kulturowego oraz walorów naturalnych Gminy,
- 2) środowiskowej pracy socjalnej – tj. działań realizowanych przez pracowników socjalnych, mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- 3) instrumentów aktywnej integracji – tj. instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej,
- 4) działań o charakterze środowiskowym – inicjatyw integracyjnych obejmujących między innymi: badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym,
- 5) działań o charakterze systemowego wspierania inicjatyw lokalnych, zwłaszcza w zakresie aktywizowania środowisk do pozyskiwania zewnętrznego wsparcia działań,
- 6) działań o charakterze partycypacyjnym, zmierzających do rozbudzania odpowiedzialności środowisk i poszczególnych mieszkańców za sprawy ich dotyczące, a przez to pobudzających aktywność obywatelską,
- 6) działań opartych o współpracę ze instytucjami, organizacjami pozarządowymi, środowiskami, spoza Gminy, zwłaszcza z dużych miast, w celu wykorzystania ich doświadczeń, oraz włączenia obszaru Gminy Krynki w obręb szerokiego zainteresowania środowiska innowatorów społecznych.

VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

W latach 2017-2020 realizacji PAL służyć będą:

- 1) opracowanie i złożenie do 30.12 każdego roku wniosku do Urzędu Marszałkowskiego o sfinansowanie działań w PAL przez projekt systemowy;
- 2) przygotowanie i złożenie w ciągu roku min. 2 wniosków o sfinansowanie działań w PAL przez instytucje zaangażowane w działania;
- 3) prowadzenie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, organizowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych; (dostosowanych do potrzeb indywidualnych i zdiagnozowanych przez doradcę, w tym szkoleń dla liderów i animatorów), realizowane przez firmę zewnętrzną na zlecenie; organizacja min. 5 szkoleń rocznie;
- 4) organizowanie wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego w tym powrót na rynek pracy; prowadzenie doradztwa zawodowego indywidualnie i grupowo;
- 5) animacja lokalna prowadzona w formie spotkań grup, warsztatów tematycznych, prowadzona całorocznie, przez zatrudnionego przez MGOPS animatora lokalnego w ramach pozyskanych środków;
- 6) organizacja przez liderów i animatorów w środowisku imprez i wydarzeń integrujących środowiska w sołectwach i gminie; festyny; jarmarki rękodzielnicze;
- 7) organizowanie na terenie Gminy wydarzeń, imprez kulturalnych, działań obywatelskich i społecznych z udziałem środowisk zewnętrznych, w celu wymiany doświadczeń w obszarze działań aktywizujących społeczność lokalne;
- 8) organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym;
- 9) rozwijanie komunikacji i integracji społecznej - edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców, organizowanie spotkań z grupami docelowymi, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 10) realizacja wielosektorowych prac badawczych w obszarze problemów i działań społecznych na terenie Gminy Krynki.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Koordinacja realizacji programu Aktywności Lokalnej jest prowadzona przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach, z udziałem przedstawiciela Urzędu Miejskiego w Krynkach.

Przewidywanymi efektami realizacji będą:

- 1) zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz grup, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 2) integracja społeczności lokalnej i grup społecznych,
- 3) planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem oraz wykluczonych,
- 4) stworzenie mapy zasobów Gminy w odniesieniu do możliwości realizacji działań o charakterze aktywizacji społeczności lokalnych,
- 5) skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów,
- 6) stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów, w tym płaszczyzny komunikacji z instytucjami gminnymi,
- 7) wzrost poczucia przynależności do lokalnej społeczności oraz wzrost odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące,
- 8) wykorzystanie posiadanych zasobów ludzkich i środowiskowych,
- 9) wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w podejmowanie działań,
- 10) zintegrowanie lokalnych społeczności i grup społecznych,
- 11) realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- 12) aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych,
- 13) podwyższenie jakości działań środowiskowych w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności,
- 14) zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup defaworyzowanych,
- 15) wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy.

Realizatorem zadań Programu Aktywności Lokalnej są:

- 1) Urząd Miejski w Krynkach,
- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach,
- 3) Jednostki organizacyjne Gminy,
- 4) Placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe,
- 5) Organizacje pozarządowe i kościelne,
- 6) Policja,
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna.

Zdjęcie: <http://krynki.pl/>

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu Gminy,
- ze środków funduszy strukturalnych - projekty systemowe dla ośrodków pomocy społecznej,
- ze środków pozyskanych z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- ze środków pochodzących od grantodawców prywatnych i sponsorów,
- ze środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej.

Zdjęcie: <http://krynki.pl/>

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów PAL. Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy. W ramach monitorowania będzie przeprowadzane coroczne badanie CATI oraz CAWI. Badania ankietowe metodą PAPI realizowane będą na terenie Urzędu Miejskiego w Krynkach. Corocznie będą przygotowywane sprawozdania z realizacji PAL, które zostaną przedstawione Burmistrzowi Krynki oraz Radzie Miejskiej.

Po zakończeniu realizacji programu aktywności lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Będzie w nim dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz rezultatów jakie one przyniosły. Wskazane zostaną także te metody i formy działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych.